

3^η Σεπτεμβρίου 69 τηλ.2108813760

mail: [panparat @ gmail . com](mailto:panparat@gmail.com)

Το Πανελλήνιο Παρατηρητήριο συμμετέχει στη διαβούλευση καθώς και πολλά μέλη του «Οργανώσεων Κοινωνίας Πολιτών» ξεχωριστά, θεωρώντας αυτή τη διαδικασία βασικό «κλειδί» για τη βελτίωση της αποδοτικότητας των κοινοτικών προγραμμάτων και ιδιαίτερα του ΕΠΑΝΑΔ.

Αναφορικά με «το Σχέδιο Πρόσκλησης» για τη Λειτουργία Περιφερειακών Μηχανισμών Υποστήριξης της ανάπτυξης και προώθησης των Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων (Κοιν.Σ.Επ.)

αι ευρύτερα των πρωτοβουλιών της Κοινωνικής Οικονομίας θεωρούμε ότι είναι βελτιωμένο και άρτιο τεχνοκρατικά σε σχέση με αυτό που διαμορφωθεί πριν ένα χρόνο, πλην όμως φέρει την ίδια παθογένεια με άλλα προγράμματα όπως τα equal

, ΤΟΠΕΚΟ και ΤΟΠΣΑ που υλοποιήθηκαν στο παρελθόν και απέτυχαν τραγικά καθώς δεν ανταποκρίθηκαν ούτε ένα 2%. στους στόχους δημιουργίας απασχόλησης και κοινωνικών επιχειρήσεων που είχαν θέσει.

Τα προγράμματα αυτά να μην ακολουθούν (προσχηματικά) τον ευρωπαϊκό προσανατολισμό τους και σκοπούς για τη καταπολέμηση της φτώχειας και της ανεργίας αλλά χρησιμοποιούν αλυσιτελή μέσα και έντεχνα σχεδιασμένη κατευθυντικότητα σε φορείς που καλούνται να υλοποιήσουν τέτοιου είδους προγράμματα. Απέτυχαν κατά κύριο λόγο γιατί έδιναν σχεδόν όλους τους διαθέσιμους πόρους το 90% στους διάφορους μεσάζοντες και διαμεσολαβητές, σε δαπάνες **ενημέρωσης, κατάρτισης Συμβουλευτικής** χωρίς να δίνουν σχεδόν τίποτε για να επωφεληθούν στο ξεκίνημά τους για την επιχειρηματικότητα αυτοί που προβλέπεται να κάνουν κάποια επιχείρηση και να παράγουν κάποιο προϊόν και κάποια υπηρεσία.

Οι αρμόδιοι που σχεδίασαν αυτό το πρόγραμμα λες και δεν διδάχθηκαν τίποτε από την παταγώδη αποτυχία αυτής της «αρχιτεκτονικής» σχεδίασαν πάλι το νέο πρόγραμμα σαν ένα μεγάλο ΤΟΠΕΚΟ ή ΤΟΠΣΑ προσφέροντας το μέγα μέρος του προϋπολογισμού κίνητρο **για ιδιώτες μεσάζοντες και διαμεσολαβητές. Ανάμεσα στους πιλέξιμους φορείς δικαιούχους είναι:**

τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου κερδοσκοπικού ή μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και στ) οι συνδικαλιστικές οργανώσεις εργοδοτών και εργαζομένων

Έχουμε μπροστά μας λοιπόν μια πρόσκληση που επιτρέπει και «κλείνει το μάτι» στους ιδιώτες φορείς και συνδικαλιστικές οργανώσεις που έχουν υλοποιήσει όλα τα προηγούμενα προγράμματα κοινωνικής οικονομίας και τους δίνει μπόνους ως εξής: *ο φορέας λέει να διαθέτει εμπειρία υλοποίησης εθνικών ή/και ευρωπαϊκών προγραμμάτων σε θέματα απασχόλησης ή επιχειρηματικότητας ή κοινωνικής ένταξης των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού ή σε θέματα ανάπτυξης και προώθησης της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και γενικότερα της κοινωνικής οικονομίας*

. Να διαθέτει δηλαδή εμπειρία στην απορρόφηση προγραμμάτων ανεξαρτήτως αποτελέσματος και όχι εάν έχει ικανά αποτελέσματα προϊόντων και υπηρεσιών κοινωνικής οικονομίας. Η ουσία δεν φαίνεται να ενδιαφέρει τη πρόσκληση προς αυτό. Εάν κάποιος ιδιώτης έχει απορροφήσει στο παρελθόν εκατομμύρια με μηδαμινά αποτελέσματα κερδίζει βαθμούς. Αντίθετα ένας καταναλωτικός ή κοινωνικός συνεταιρισμός με δεκάδες απασχολούμενος και σημαντικά οικονομικά αποτελέσματα χωρίς επιδοτήσεις επειδή δεν έχει ξαναπάρει πρόγραμμα, εύσχημα αποκλείεται τουλάχιστον από συντονιστής εταίρος.

Με άλλες φωτογραφικές διατάξεις π.χ του τύπου *το σύστημα διαχείρισης ποιότητας (EFQM) των Περιφερειακών Μηχανισμών Υποστήριξης και των Κοιν.Σ.Επ., είναι ισχυρό κριτήριο και ρωτάμε* γιατί αυτό το σύστημα αυτό που το διαθέτουν ελάχιστες εταιρείες και όχι άλλα αντίστοιχα συστήματα ποιότητας που διαθέτουν πολλοί .

Με τέτοια στοιχεία στη πρόσκληση ο καθένας μπορεί να βγάλει τα συμπεράσματά του.

Το πρόγραμμα προβάλλει ως σκοπό την ανάπτυξη κοινωνικών επιχειρήσεων και κοινωνικών Συνεταιρισμών και βάζει μπροστά να καθοδηγήσουν αυτή την αποστολή τις ιδιωτικές επιχειρήσεις και το δημόσιο αφήνοντας επί της ουσίας ένα ρόλο κομπάρσου στις αυθεντικές κοινωνικές επιχειρήσεις.

Θέλει υποτίθεται να ενισχύσει αυτό το περιθωριακό ρόλο που έχει η κοινωνική οικονομία στην Ελλάδα και της βάζει καπέλο το δημόσιο και την αγορά. Γιατί πως αλήθεια θα αντιμετωπίσει επί ίσοις όροις μια κοινωνική επιχείρηση των πχ. σύνδεσμο των βιομηχάνων ή μια ιδιωτική εταιρία του Α ή Β μεγάλο κεφαλαιούχου και τις μεγάλες συνδικαλιστικές οργανώσεις του δημοσίου με τα κριτήρια υλικής υποδομής που βάζει η πρόσκληση;

Απλά μπορεί να χρησιμοποιηθεί πάλι η κάθε κοινωνική επιχείρηση ως μαϊντανός της υπόθεσης για πάνε τα κονδύλια στον ιδιωτικό τομέα όπως έγινε σχεδόν πάντα στο παρελθόν μέχρι τώρα. Το αποτέλεσμα όμως θα είναι για μια φορά ακόμη τραγικό με μηδαμινά αποτελέσματα σε σχέση με το σκοπό που είναι η αντιμετώπιση της ανεργίας και φτώχειας. Και θα είναι μηδαμινά γιατί οι ιδιωτικές επιχειρήσεις στο πλαίσιο των προσωπικών τους και συντεχνιακών συμφερόντων που από τη φύση τους εξυπηρετούν, αδυνατούν να κινητοποιήσουν κοινωνικό κεφάλαιο και εθελοντισμό που είναι η ουσία της κοινωνικής οικονομίας.

Αδυνατούν να κινητοποιήσουν την αλληλεγγύη την συνεργασία και τις ανταλλαγές χωρίς μεσάζοντες που μειώνει το κόστος ζωής για τους φτωχούς και τους άνεργους. Εάν μπορούσε να το κάνει αυτό το κράτος η αγορά και ο δημόσιος τομέας γενικότερα, δεν θα είχε επινοηθεί από τη πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η πολιτική για τη κοινωνική οικονομία και θα υπήρχαν για αυτό το σκοπό τα ειδικά κονδύλια του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου που χρηματοδοτούν αυτό το πρόγραμμα. Διαφορετικά τα κονδύλια κοινωνικής πολιτικής για τους φτωχούς θα πήγαιναν κατευθείαν στους ιδιώτες διαμεσολαβητές και εργολάβους. Γιατί η Ευρώπη επιμένει στη κοινωνική οικονομία και Ελληνική πλευρά κάνει ότι μπορεί για να ματαιώσει αυτή τη πολιτική είναι ένα ζήτημα που πρέπει να απασχολήσει κάθε καλόπιστο και να εγείρει πρώτα από όλα τις Οργανώσεις της κοινωνίας Πολιτών. Βλέποντας λοιπόν πως έχει δομηθεί αυτό το πρόγραμμα από την Ελληνική πλευρά εύκολα μπορεί να συμπεράνει κανείς ότι θέλουμε τα κονδύλια από την Ευρώπη αλλά χωρίς την κοινωνική Οικονομία και τους φορείς της κοινωνίας πολιτών..

Φυσικά δεν αποδίδουμε πρόθεση για όλα αυτά τα περίεργα στοιχεία της πρόσκλησης στη νέα πολιτική ηγεσία του υπουργείου που σε αυτό το τομέα ανέλαβε πριν δυο μήνες, όταν γνωρίζουμε ότι έχει διαμορφωθεί το πλαίσιο της Πρόσκλησης αρκετούς μήνες πριν .

Αντιθέτως, εκτιμούμε τη πρόθεση της ανοικτής διαβούλευσης και πέραν της ηλεκτρονικής που μαθαίνουμε ότι θα ακολουθήσει.

Επισημαίνουμε όμως ότι είναι πολλά τα χρόνια, πάνω από δύο δεκαετίες που διαμορφώθηκαν τα Lobes των συντεχνιών, ιδιωτών και ορισμένων συνδικαλιστικών ηγεσιών που δεν τους «φτάνουν» οι πόροι που δικαιωματικά τους αναλογούν αλλά θέλουν να καρπώνονται για το χώρο τους με διάφορα τεχνάσματα τους πόρους που προορίζονται από τη Ε.Ε για τη κοινωνική οικονομία.

Σε κανένα πρόγραμμα ΕΣΠΑ π.χ που προορίζεται για τον ιδιωτικό τομέα δεν επιτρέπεται να χρηματοδοτούνται από αυτό μη κερδοσκοπικοί φορείς. Γιατί όμως συμβαίνει το αντίθετο με τους πόρους που προορίζονται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο για το τρίτο τομέα, Ζητείται λογική και κοινωνικά δίκαιη απάντηση.

ΓΙΑ τους παραπάνω βασικούς λόγους προτείνουμε:

□

1. 1) Οι περιφερειακοί μηχανισμοί στήριξης κοινωνικής οικονομίας, οργανωτικά, θα πρέπει να αποσκοπούν στη σύνθεση όλου του χώρου της κοινωνικής οικονομίας στην Ελλάδα και να έχουν τη μορφή της Αναπτυξιακής **Σύμπραξης των Συμπράξεων** σε δευτεροβάθμιο επίπεδο

.

Να ενσωματώνουν δηλαδή τα **υφιστάμενα δίκτυα, ομοσπονδίες, Παρατηρητήρια** που λειτουργούν σε τοπικό και πρωτοβάθμιο επίπεδο.

Επιπλέον, να αποσκοπούν στη συγκρότηση **τοπικών κοινωνικών Συμπράξεων** ανά νομό και **θεμα**

τικών Συμπράξεων

ανά κλάδο εκεί που δεν υπάρχουν ώστε να αντιμετωπιστεί το οργανωτικό έλλειμμα που

υπάρχει και ενσωματώσουν το

κοινωνικό κεφάλαιο

και τον εθελοντισμό κάθε περιοχής, με τη συμμετοχή όλων των οργανώσεων της κοινωνίας πολιτών και κοινωνικών επιχειρήσεων .

1. 2)Ο στόχος του **Εθνικού Παρατηρητηρίου** της κοινωνικής οικονομίας όπως προβλέπεται από το **σχέδιο** της πρόσκλησης

μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνον με τις παραπάνω προϋποθέσεις και στο βαθμό που λειτουργήσει οργανωτικά όπως ένα

Επιμελητήριο

που θα δίνει τη δυνατότητα της δημοκρατικής Συμμετοχής με τοπική και περιφερειακή οργανωτική διάρθρωση.

1. 3)**Κάθε τοπική και θεματική Σύμπραξη** σε πρωτοβάθμιο επίπεδο θα πρέπει να έχει με τη σειρά της στόχο τη στήριξη κοινωνικών Συνεταιρισμών και κοινωνικών επιχειρήσεων τοπικά δημιουργώντας δίκτυα αλληλεγγύης συνεργασίας και μείωσης του κόστους των ανταλλαγών που είναι η πεπτυσία της κοινωνικής οικονομίας.

2. 4)Αναφορικά με τη πρόσκληση τα **υφιστάμενα δίκτυα**, ομοσπονδίες, και περιφερειακά Παρατηρητήρια να είναι επιλέξιμοι φορείς για το πρόγραμμα με (**1)**

ένα χρόνο λειτουργίας όπως προβλέπεται στη πρόσκληση και για τους κοινωνικούς Συνεταιρισμούς .

Εξάλλου, αυτές οι συμπράξεις με τη μορφή αστικών μη κερδοσκοπικών εταιρειών προβλέπονται και από το νόμο 4019-11 και για αυτό το λόγο θα πρέπει να είναι σε πλεονεκτικότερη θέση όπως και οι κοινωνικοί Συνεταιρισμοί.

Χρονικό κριτήριο συμμετοχής για τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών ως υποψηφίων εταίρων να είναι η διετής (2 έτη) λειτουργία και όχι η τριετία.

Ανακατανομή του προβλεπόμενου προϋπολογισμού με ενίσχυση δράσεων που αποδεδειγμένα συμβάλλουν στη δημιουργία δικτύων στη κοινωνική επιχειρηματικότητα και απασχόληση.

5) Περιορισμός των δαπανών που προβλέπονται στο σχέδιο κατά 50% σε δράσεις Ενημέρωσης, κατάρτισης, Συμβουλευτικής και Μέντορινγκ και διάθεσης του υπόλοιπου 50% για την ενίσχυση των τοπικών και θεματικών Συμπράξεων, δικτύων και ομοσπονδιών ώστε να είναι λειτουργικά βιώσιμες και να μπορούν να απασχολήσουν τουλάχιστον ένα άτομο κάθε μία για 3 χρόνια.

6) Οι διευρυμένες Δευτεροβάθμιες περιφερειακές κοινωνικές Συμπράξεις οι οποίες δυνητικά θα ενσωματώσουν 120 έως 150 πρωτοβάθμιες τοπικές και θεματικές Συμπράξεις μπορούν να είναι από μόνες τους ένας επικοινωνιακός και επιμορφωτικός Μηχανισμός μεταφοράς οργανωτικής τεχνογνωσίας για τη κοινωνική οικονομία με πολύ μικρότερο λειτουργικό κόστος από ένα επικοινωνιακό μηχανισμό με γραφειοκρατική δομή που δεν ενσωματώνει εθελοντισμό.

7) Το πρόγραμμα έτσι πρέπει να έχει ως ποσοτικούς και ποιοτικούς στόχους:

- Την ενσωμάτωση και δημιουργία 120 τουλάχιστον πρωτοβάθμιων τοπικών και θεματικών Συμπράξεων, δικτύων και ομοσπονδιών στους σκοπούς των 13 περιφερειακών δευτεροβάθμιες Αναπτυξιακές Συμπράξεις βάσει των οποίων θα συγκροτηθεί και το **Εθνικό Παρατηρητήριο** που είναι και προβλεπόμενος βασικός στόχος.

- Την εμπλοκή 2500 συλλογικών οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, κοινωνικών επιχειρήσεων, και κοινωφελών ιδρυμάτων ως μελών στο Εθνικό παρατηρητήριο μέσω των Συμπράξεων.

- Την ουσιαστική υποστήριξη των κοινωνικών Συνεταιρισμών και κοινωνικών επιχειρήσεων μέσα από αυτά τα δίκτυα συνεργασίας και αλληλεγγύης που συνθέτουν κοινωνικό κεφάλαιο.

8) Οι υποδομές για τις Θερμοκοιτίδες κοινωνικής επιχειρηματικότητας θα πρέπει να φιλοξενούνται σε αναξιοποίητους χώρους των δήμων και περιφερειών για εξοικονόμηση πόρων και η διαθεσιμότητα αυτών να είναι στοιχείο καλύτερης βαθμολογίας σε ανταγωνιστικές προτάσεις ώστε οι χρηματικοί πόροι να κατευθύνονται σε παραγωγικές ενέργειες και περισσότερους ωφελομένους.

9)Τέλος Συντονιστής εταίρος σε ένα τέτοιο προσανατολισμό του προγράμματος που υπακούει στις βασικές αρχές και τα δυναμικά στοιχεία της κοινωνικής οικονομίας, **ομαδική συνεργασία, αλληλεγγύη, εμπιστοσύνη ,κοινωνικό κεφάλαιο περιορισμός των μεσαζόντων μείωση του κόστους των ανταλλαγών**

δεν μπορεί να είναι μια ιδιωτική επιχείρηση όπως δεν μπορεί να είναι ένας δημόσιος φορέας , γιατί στη πράξη οι επιδιώξεις μια ιδιωτικής επιχείρησης που είναι το κέρδος συνήθως, συγκρούονται με τους σκοπούς της κοινωνικής οικονομίας που είναι η μείωση του κόστους των ανταλλαγών προς όφελος των αδυνάτων της κοινωνίας.

Εξάλλου, εάν μια ιδιωτική επιχείρηση θέλει να συμβάλλει στη κοινωνική οικονομία μπορεί να το κάνει και ως απλός εταίρος η συμβάλλοντας μέσω της κοινωνικής εταιρικής ευθύνης . Παράλληλα η πρόσκληση αναφέρει ότι: *δεν δύναται να οριστούν συντονιστές εταίροι των Αναπτυξιακών Συμπράξεων νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού και οι κοινωφελείς επιχειρήσεις τους, καθώς και οι δημόσιοι οργανισμοί και επιχειρήσεις* .(δηλαδή εταιρείες του Δημοσίου και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης)“όμως δεν είναι σαφές ότι και αστικές εταιρείες του Δημοσίου πάνω από το 51% εξαιρούνται από το συντονισμό των Αναπτυξιακών Συμπράξεων .

Για αυτό είναι αναγκαίο για την άρση παρερμηνειών αναφέρεται ρητά ότι ΚΕΚ και Αστικές μη κερδοσκοπικές εταιρείες που έχουν συστήσει οι Δήμοι δεν μπορούν να είναι συντονιστές εταίροι και να μην αφήνεται το περιθώριο κάποιες τέτοιες εταιρίες με μέλη τους Δήμους ,Πανεπιστήμια και άλλους φορείς του Δημοσίου να καπηλεύονται το χώρο της Κοινωνίας Πολιτών.

Η επικράτηση και η **ηγεμονία μέχρι** τώρα στη χώρα μας των ιδιωτικών επιχειρήσεων και γραφείων μεσαζόντων **στο χώρο της** κοινωνικής οικονομίας είναι μια από τις βασικές αιτίες της παταγώδους αποτυχίας των προγραμμάτων σε σχέση με τους διατυπωμένους από τα επιχειρησιακά προγράμματα στόχους και εξανέμισης των πόρων του Ευρωπαϊκού κοινωνικού ταμείου σε αλλότριους σκοπούς. Ελπίζουμε επιτέλους αυτό κάποτε να αλλάξει για λόγους κοινωνικής δικαιοσύνης αλλά και για λόγους οικονομικής αποτελεσματικότητας ,καταπολέμησης της ανεργίας και φτώχειας.

ο συντονιστής

Του Πανελλήνιου Παρατηρητηρίου

Βασίλης Τακτικός